

Hugo Chávez Frías (1954–2013)

EMIR SADER

Hugo Chávez mint Mészáros István olvasója

Hugo Chávez sokszor elmondta, hogy börtönévei alatt legfontosabb olvasmánya barátja, Mészáros István *A tőkén túl* című kötete volt. A könyvet Jorge Giordani juttatta el hozzá, aki utóbb, Chávez alatt Venezuela gazdasági ügyekért felelős csúcsmisztere lett, és ezt a pozícióját mindmáig betölti.

Utoljára tavaly, választási kampánya idején lehettem együtt Hugo Chávezzel, a São Pauló-i fórum alkalmával. A Teresa Carreño Színházban tartott záróünnepély alatt nála volt egy példány Mészáros könyvéből, és azt mondta egy venezuelai öregembernek, aki nem sokkal korábban tanult meg olvasni, hogy egy nap majd el kellene olvasnia *A tőkén túlt*.

Hugo Chávez intellektuális nyugtalansága mindig megkapó volt. Jóllehet a venezuelai értelmiség inkább a konzervativizmus felé hajlik – az ország legnagyobb egyeteme, a Venezuelai Központi Egyetem (Universidad Central de Venezuela, UCV) jobboldali befolyás alatt áll –, ha arról kérdeznék, ki volt a legjelentősebb venezuelai értelmiségi, azt szoktam válaszolni: „Hugo Chávez”.

Bárával beszélgetett is, Chávezt rögtön az érdekelte, hogy a másik mit mond. Olvasmányélményekről és más információkról kérdezte beszélgetőtársait. Tévéműsorában, az *Aló Presidenté*ben elmondta, hogy az örök négyesen, Marxon, Engelsen, Leninen és Trockijon kívül olyan szerzőket olvasott, mint Gramsci vagy Rosa Luxemburg. Gyakori repülőútjait is olvasással töltötte.

Kielégíthetetlen teoretikai kíváncsisága mindig szorosan kötődött Venezuela és Latin-Amerika konkrét valóságához. Képes volt arra, hogy az absztrakt elméleti gondolatokról azokra a közvetlen problémákra térjen át, amelyekkel országa szembesült. Hugo Chávezzel egy valódi munkásszármazású vezetőt veszítettünk el – kinézetre olyan volt, mint oly sokan hazája egyszerű emberei közül –, de egy nyughatatlan, kreatív elmét is, amely párját ritkítja.

És igazán említeni sem kellene azt a túláradó kedvességet, amellyel mindannyiunkat megfogott, már kormányzása kezdetétől – az első brazil látogatásaitól, amikor a Porto Alegre-i társadalmi fórumra érkezett,

az utolsó alkalomig, midőn Dilma Rousseff-fel egy, a légiközlekedésről szóló brazil–venezuelai kereskedelmi egyezményt írt alá.

Arca még életének utolsó hónapjaiban sem árulkodott szenvedéseiről. Életereje egészen különleges volt – a legenergikusabb emberek közé tartozott, akikkel valaha is alkalom volt találkozni. Halála felmérhetetlen veszteség, ám az általa hátrahagyott örökség, ezt nyugodtan kimondhatjuk, már nem visszafordítható.

(Fordította: Lugosi Győző)

(Megjelent: <http://blogdaboitempo.com.br/2013/03/06/chavez-leitor-de-meszaros/>)

Hugo Chávez Mészáros István *A tőkén túl* (Más allá del Capital) c. könyvével